Ocena programowa ex post - pytania i odpowiedzi

Marzec 2026

Spis treści
Wyznaczanie kierunków do oceny
Zespoły oceniające PKA i ich ocena
Raport samooceny
Zalecenia PKA
Hospitacje
Prace etapowe i dyplomowe
Organizacja spotkań
Wzorcowe rozwiązania
Niezbędna dokumentacja
Rekomendacje (stanowiska interpretacyjne)

1. **Jak wiele kierunków w praktyce nie otrzymuje akredytacji i co to oznacza (w praktyce)?**

Kierunek nieposiadający pozytywnej oceny programowej PKA (akredytacji) nie figuruje w europejskiej bazie DEQAR (Database of External Quality Assurance Results) i tym samym nie jest rozpoznawany w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego. Więcej na ten temat: https://www.eqar.eu/about/close-up/#deqar

2. **Usłyszeliśmy, że Uczelnia może oferować kierunek bez akredytacji. Czy negatywna ocena i brak akredytacji oznaczają, że nadal możemy oferować studia na tym kierunku – z zastrzeżeniem, że nie ma on akredytacji? Co to oznacza dla legalności dyplomu?**

Uczelnia może prowadzić studia bez oceny programowej (akredytacji) przeprowadzonej przez PKA. Dyplom ukończenia takich studiów będzie ważny. Jednakże brak akredytacji powoduje brak rozpoznawalności w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego. Zwrócić należy uwagę, że to Komisja decyduje o przeprowadzeniu oceny programowej kierunku. Po podjęciu takiej decyzji poddanie się ocenie programowej jest obowiązkiem uczelni.

Należy przy tym zaznaczyć, że PKA nie jest organem nadzorczym nad uczelniami. Funkcję taką sprawuje na podstawie art. 426 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce Minister Edukacji i Nauki. Zgodnie z art. 427 ust. 1 ustawy Minister może żądać informacji i wyjaśnień od uczelni, a także dokonywać kontroli ich działalności w zakresie zgodności działania z przepisami prawa. Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 56 ust. 1 pkt. 1 Minister może cofnąć pozwolenie na utworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu, jeżeli na tych studiach PKA wydała negatywną ocenę jakości kształcenia.

3. **Czy podczas wizytacji nowo otwartej filii kierunku (pierwszy rok) informacje zawarte w raporcie powinny także obejmować informacje ogólnouczelniane w obszarach jeszcze nie realizowanych w filii? Na przykład prace naukowe studentów, co nie ma jeszcze miejsca podczas 1 roku studiowania, a na Uczelni jest prowadzone na szeroką skalę.**

Zgodnie z art. 242 ust. 3 ocenę programową przeprowadza się z inicjatywy PKA, na wniosek uczelni lub niezwłocznie na wniosek ministra. Zgodnie z załącznikiem nr 1 Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej Komisja wyznacza w danym roku akademickim do oceny programowej:

1) wszystkie kierunki studiów, którym upływa okres oceny programowej przyznanej na 6 lat, w celu zapewnienia cykliczności oceny jakości kształcenia na kierunku studiów;
2) wszystkie kierunki studiów, którym upływa okres pozytywnej oceny programowej wydaje na okres do 2 lat;
3) kierunki studiów nieposiadające oceny programowej, na których został zakończony co najmniej jeden pełny cykl kształcenia i studia ukończył co najmniej jeden rocznik absolwentów, przy uwzględnieniu możliwości organizacyjnych, kadrowych i finansowych.

W przypadku kształcenia na kierunkach przygotowujących do wykonywania zawodu lekarza, zgodnie z poleceniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, ocena programowa jest przeprowadzana dodatkowo po pierwszym oraz trzecim roku kształcenia. Jeżeli ocena programowa przeprowadzana jest po roku od rozpoczęcia kształcenia wówczas nie ma konieczności przedkładania prac naukowych czy prac dyplomowych studentów.

W przypadku wątpliwości dotyczących sposobu przekazania raportu samooceny, w celu uzyskania dodatkowych informacji, należy skontaktować się z sekretarzem zespołu działającego w ramach dziedziny nauki lub sztuki, właściwym z punktu widzenia dyscypliny/dyscyplin, do której/do których przyporządkowany został kierunek studiów.

4. Czy mając wskazany termin wizytacji na rok 2025/26 (termin po poprzedniej wizytacji), termin ten zostanie przesunięty, jeśli otwarty został 2 stopień na kierunku i w roku akad. 2025/26 nie ma tam jeszcze absolwentów?

Nie. Termin wizytacji nie zostanie przesunięty. Ocenie programowej podlegać będą tylko studia pierwszego stopnia.

5. Czy zmienią się zasady oceny programowej od roku akademickiego 2025/2026?

Tak, planowane są zmiany w zasadach przeprowadzania oceny programowej, które mają obowiązywać od roku akademickiego 2025/2026. Polska Komisja Akredytacyjna prowadzi prace nad wprowadzeniem nowej formuły oceny programowej, która będzie podzielona na dwa typy:

- Ocena ex-post – będzie realizowana na dotychczasowych zasadach i dotyczyć będzie kierunków, na których już prowadzone jest kształcenie.
- Ocena ex-ante – nowa forma oceny, przeprowadzana wyłącznie na wniosek uczelni, dotycząca kierunków studiów, na których kształcenie jeszcze się nie rozpoczęło.

Wprowadzenie oceny ex-ante ma na celu umożliwienie uczelniom uzyskania oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej jeszcze przed uruchomieniem nowego kierunku, co pozwoli lepiej przygotować ofertę edukacyjną i zapewnić jej zgodność z obowiązującymi standardami jakości kształcenia.

6. Czy posiadanie przez uczelnię kwalifikowanej zagranicznej akredytacji jest uznawane przez Polską Komisję Akredytacyjną?

Polska Komisja Akredytacyjna może wydać ocenę programową na podstawie wyników oceny przeprowadzonej przez zagraniczną agencję akredytacyjną, pod warunkiem, że spełnione zostało jedno z poniższych kryteriów

a) agencja akredytacyjna jest zarejestrowana w Europejskim Rejestrze Instytucji Działających na rzecz Zapewniania Jakości w Szkolnictwie Wyższym (EQAR) lub

b) agencja zawarła z PKA umowę o uznawalności ocen.W takim przypadku uczelnia może złożyć wniosek o uznanie akredytacji zagranicznej jako podstawy do wydania oceny przez PKA. Komisja analizuje dokumentację i może podjąć decyzję o wydaniu oceny programowej bez konieczności przeprowadzania pełnej procedury oceny.

Jednocześnie, zgodnie ze standardami europejskimi, PKA powinna zostać poinformowana przed oceną, że taka ocena będzie miała miejsce i agencja realizująca ocenę powinna zaprosić do swojego panelu oceniającego reprezentanta PKA.

Należy jednak zaznaczyć, że nie każda zagraniczna akredytacja automatycznie prowadzi do uznania przez PKA – decyzja zależy od spełnienia powyższych warunków i jest podejmowana indywidualnie.

7. Jak wygląda procedura postępowania oceniającego?

Informacje dotyczące procedur postępowania oceniającego są dostępne na stronie internetowej Komisji w zakładce: https://pka.edu.pl/standardy-i-procedury/procedury/

1. **Czy jest szansa, aby oceny PKA były porównywalne, a nie uzależnione od składu osobowego przeprowadzającego ocenę programową? Rozumiemy, że są to oceny eksperckie ale pewna porównywalność w ocenach dałaby poczucie „sprawiedliwości”. Aktualnie bardzo duży wpływa na przebieg wizytacji i ocenę PKA ma czynnik „ludzki” – czy jest szansa na klarowne wytyczne, które będą egzekwowane również od Zespołów PKA a nie tylko od Uczelni wizytowanych?**

Eksperci PKA dokonują eksperckiej oceny jakości kształcenia na podstawie szczegółowych kryteriów, które obejmują różnorodne aspekty programów studiów, kadry naukowej, infrastruktury edukacyjnej i efektów uczenia się. Wynikają one bezpośrednio z rozporządzenia z dnia 12 września 2018 roku w sprawie kryteriów oceny programowej. Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej stanowi załącznik nr 2 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Ponadto Polska Komisja Akredytacyjna opracowała wskaźniki spełnienia standardów jakości kształcenia, które eksperci mogą wykorzystywać w ocenach.

Każdy kierunek studiów jest rozpatrywany indywidualnie, a ekspercka ocena opiera się na analizie całokształtu informacji oraz na rozmowach przeprowadzanych w czasie wizytacji. Ostateczne decyzje dotyczące uznania stopnia spełnienia standardów jakości kształcenia zawartych w statucie PKA są podejmowane na podstawie kompleksowej analizy i oceny specyficznych warunków przez zespoły oceniające PKA.

2. **Czy kolejna wizytacja kierunku prowadzona jest przez ten sam zespół wizytujący, czy też skład osobowy jest inny?**

Każda wizytacja kierunku studiów traktowana jest indywidualnie, a skład osobowy zespołu wizytującego kształtowany jest przez Sekretarza Polskiej Komisji Akredytacyjnej zgodnie z możliwościami organizacyjnymi Komisji. Nie jest to regułą, lecz sytuacje, w której oceny programowej po upływie skróconego okresu obowiązywania dokona zespół oceniający w tym samym składzie, nie są wykluczone.

3. **W jaki sposób sekretarz zespołu oceniającego kontaktuje się z osobą wyznaczoną do kontaktu przez uczelnię? I kiedy to następuje. (np. 2 tygodnie przed wizytacją?)**

Terminy obiegu dokumentacji wynikają wprost ze Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej oraz procedury postępowania oceniającego opublikowanej na stronie internetowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej pod niniejszym linkiem.

4. **Czy Koordynatorem może być osoba z administracji, czy z władz kierunku?**

Zarówno sposób, jak i organizacja procesu zmierzającego do wyznaczenia koordynatora wizytacji pozostaje autonomiczną decyzją uczelni, podobnie jak szczegółowa organizacja współpracy osoby pełniącej tę funkcję z pozostałymi osobami zaangażowanymi w ocenę programową ze strony uczelni.

5. **Czy jest możliwość, że termin wizytacji wypadnie w czasie sesji egzaminacyjnej? I jeśli tak czy automatycznie powinniśmy wystąpić o przesunięcie wizytacji?**

W terminie wizytacji zespołu oceniającego muszą się odbywać zajęcia. W przypadku, gdy termin wizytacji uniemożliwia przeprowadzenie hospitacji zajęć w wyznaczonym terminie należy o tym fakcie niezwłocznie zawiadomić Biuro Polskiej Komisji Akredytacyjnej, a w szczególności sekretarza zespołu dziedzinowego, w ramach którego prowadzone jest postępowanie oceniające.

6. **Czy oceniany jest tylko bieżący program studiów danego kierunku?**

Tak – Polska Komisja Akredytacyjna dokonuje oceny aktualnego programu studiów obowiązującego w danym roku akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena. Jednocześnie PKA może odnieść się do wcześniejszych zmian w programie (np. jego modyfikacji w ostatnich cyklach kształcenia) oraz do tego, jak uczelnia monitoruje i doskonali program studiów w czasie, ale podstawą oceny pozostaje stan aktualny.

7. **Czy umiędzynarodowienie uczelni/kierunku to jest też współpraca w ramach ERASMUS-a?**

Współpraca w ramach programu Erasmus+ może być uznana za formę umiędzynarodowienia uczelni lub kierunku, ponieważ program ten wspiera międzynarodową mobilność studentów, kadry akademickiej oraz rozwój współpracy instytucjonalnej między uczelniami w Europie i poza nią.

Jednak warto podkreślić, że Erasmus+ sam w sobie może nie być formą wystarczającą. To cenne narzędzie, ale umiędzynarodowienie uczelni to znacznie szerszy proces, który obejmuje również:

- tworzenie wspólnych programów studiów z uczelniami zagranicznymi (np. z podwójnym lub wspólnym dyplomem),
- prowadzenie zajęć w językach obcych,
- aktywne przyciąganie studentów i wykładowców z zagranicy,
- uczestnictwo w międzynarodowych projektach badawczych i konsorcjach edukacyjnych.

W tym kontekście warto wspomnieć o Erasmus Mundus — programie będącym częścią Erasmus+, ale znacznie bardziej zaawansowanym pod względem umiędzynarodowienia. Oferuje on zintegrowane, prestiżowe studia magisterskie, realizowane wspólnie przez kilka uczelni z różnych krajów, z mobilnością między nimi i często wspólnym dyplomem.

Podsumowując: Erasmus jest ważnym elementem umiędzynarodowienia, ale aby uczelnia była rzeczywiście międzynarodowa, nie może się ograniczać tylko do tego programu. Potrzebna jest kompleksowa strategia i działania wykraczające poza samą mobilność.

8. Jakie czynniki mogą spowodować, że Prezydium podejmie decyzję odmienną od rekomendacji Zespołu Oceniającego?

Prezydium PKA podejmuje ostateczną decyzję w sprawie oceny, mając do dyspozycji pełny obraz wszystkich rozstrzygnięć i decyzji podejmowanych przez Polską Komisję Akredytacyjną. Oznacza to, że Prezydium dysponuje szerszym kontekstem niż zespoły oceniające, który koncentruje się na jednym kierunku studiów. W związku z tym Prezydium może podjąć decyzję odmienną od rekomendacji Zespołu Oceniającego, jeśli uzna, że jest to konieczne dla zachowania spójności i porównywalności ocen w skali ogólnopolskiej. Takie rozstrzygnięcie może wynikać z potrzeby zapewnienia jednolitych standardów interpretacji kryteriów oceny, uwzględnienia doświadczeń z innych postępowań akredytacyjnych czy też konieczności utrzymania równych zasad oceny dla wszystkich uczelni. Celem Prezydium jest bowiem nie tylko ocena konkretnego przypadku, ale również dbałość o wewnętrzną spójność i wiarygodność całego systemu akredytacyjnego PKA.

9. Czy ekspert Zespołu Oceniającego PKA formułując opinię w ramach danej oceny programowej może powoływać się na informacje pochodzące z innej oceny programowej (np. z innego kierunku lub z innej uczelni)?

Zespoły oceniające działające na zlecenie Polskiej Komisji Akredytacyjnej korzystają z szerokiego zakresu informacji, obejmującego zarówno dane pochodzące z systemu RAD-on i stron internetowych uczelni, jak i materiały dostępne w ramach wcześniejszych postępowań akredytacyjnych, które zostały upublicznione na stronie PKA. Dzięki temu mogą analizować rozwiązania stosowane nie tylko na innych kierunkach, w ramach tej samej uczelni, ale również w innych jednostkach oraz odnosić oceniane przypadki do ogólnych trendów i standardów wypracowanych przez PKA. Pozwala to wskazać, że w odniesieniu do danego kryterium Komisja formułowała już wcześniej określone zalecenia wobec innych kierunków na danej uczelni.

Uczelnie powinny korzystać z doświadczeń całego systemu oceny jakości kształcenia – zarówno przy eliminowaniu błędów i uchybień, jak i podczas wdrażania dobrych praktyk wyróżnianych przez PKA. Oceny prowadzone przez Komisję mają charakter systemowy: służą nie tylko doskonaleniu jakości kształcenia w poszczególnych kierunkach, lecz powinny przede wszystkim służyć rozwojowi całego szkolnictwa wyższego w Polsce. W tym kontekście uchwały Prezydium PKA oraz raporty z wizytacji stanowią ważne źródło wiedzy o funkcjonowaniu uczelni i mogą być punktem odniesienia przy planowaniu działań naprawczych oraz doskonaleniu procesów dydaktycznych.

8. **W mojej ocenie Polska Komisja Akredytacyjna ma więcej pracy związanej z ocenami programowymi niż jest w stanie zrealizować (np. ze względu na ograniczenia finansowe, osobowe, organizacyjne itp.). Czy zatem kierunek, aby wydawać pozytywne oceny z okresem obowiązywania na jeden rok nie jest błędnym kursem? Takie oceny wygenerują jeszcze więcej pracy w okolicznościach, kiedy aktualnej pracy jest tak dużo, że nie sposób jej przepracować.**

Krótszy okres obowiązywania oceny pozytywnej wynika z zidentyfikowanych nieprawidłowości. Szczegółowe zapisy w tym obszarze znajdują się statucie PKA: https://pka.edu.pl/statut-pka/

9. **Aktualnie ocena programowa może zakończyć się: oceną negatywną; oceną pozytywną na jeden rok obowiązywania; oceną pozytywną na dwa lata obowiązywania, ocena pozytywną na trzy lata obowiązywania; oceną pozytywną na sześć lat.**

Tworzy nam się zatem swoistego rodzaju skala:

- **1 – negatywna;**
- **2 – pozytywna na rok;**
- **3 – pozytywna na dwa lata;**
- **4 – pozytywna na trzy lata;**
- **5 – pozytywna na sześć lat.**

Jak widać powstała swoistego rodzaju gradacja, zatem czy nie powinny być jasno określone zasady, na podstawie których podejmowana jest decyzja o konkretnej ocenie i okresie jej obowiązywania? Innymi słowy pytanie jest następujące: co decyduje o tym, że ocena jest na 1 rok a nie na 2 lata? Co decyduje o tym, że ocena jest na 2 lata a nie na 3 lata?

Każda ocena programowa Polskiej Komisji Akredytacyjnej ma charakter oceny eksperckiej. Różnica pomiędzy oceną na rok, dwa czy trzy lata nie wynika z jednego elementu, lecz z całościowego i eksperckiego obrazu jakości – z odpowiedzi na pytanie, na ile jest ona już ugruntowana, a na ile wymaga dalszego, bliskiego monitorowania. Określony, skrócony okres obowiązywania oceny programowej określa się w zależności od skali i rodzaju zaleceń przedstawionych w uchwale Prezydium PKA.

10. **Co znaczy znaczne nieprawidłowości? Po ocenie dostępnych ocen w bazie PKA, zauważyć można znaczne różnice w interpretacji ocen - przy niektórych ocenach 1-2 kryteria spełnione częściowo są powodem odmowy, przy innych uczelniach większa liczba niespełnionych kryteriów nie jest przesłanką do udzielenia odmowy akredytacji.**

W kryteriach i standardach PKA nie ma pojęcia „znaczna nieprawidłowość". W przypadku oceny negatywnej statut w załączniku 3 wskazuje w punkcie 4, podpunkcie 1, iż:

Prezydium wydaje ocenę negatywną, jeżeli co najmniej jedno szczegółowe kryterium oceny programowej określone w załączniku nr 2 lub załączniku nr 2a jest niespełnione, ponieważ błędy i uchybienia związane z zakresem oceny w tym kryterium mają charakter rażący.

Kwestia, czy określone błędy i uchybienia mają charakter „rażący" należy do Komisji w ramach eksperckiej oceny.

1. **Z tego co zrozumiałam jedynym miejscem przekazywania dokumentacji jest udostępniony Sharepoint. Nie ma potrzeby drukowania i przesyłania raportu samooceny?**

Wersja papierowa raportu oraz wersja elektroniczna, nagrana na płycie CD lub DVD (w dwóch kopiach), powinny zostać przesłane na adres Biura Polskiej Komisji Akredytacyjnej: ul. Żurawia 32/34, 00-515 Warszawa. Ponadto, w wersji elektronicznej raportu Uczelnia powinna zamieścić link do strony internetowej Uczelni, na której dokument ten zostanie opublikowany. Link powinien pozostać aktywny przez cały okres obowiązywania oceny.

2. **Czy wersja drukowana raportu jest potrzebna? Jeżeli tak to czy liczy się data jego wysłania czy otrzymania go przez komisję PKA?**

Tak, wersja drukowana raportu jest potrzebna, a w przypadku jej przesyłania pocztą tradycyjną liczy się data nadania listu poleconego.

3. **Czy raport publikujemy w BiP uczelni czy wystarczy na stronie internetowej?**

Zgodnie ze Statutem PKA Uczelnia przygotowuje raport samooceny, zgodnie ze wzorem i wytycznymi ustalonymi przez Prezydium oraz publikuje raport na swojej stronie podmiotowej. Link powinien zostać udostępniony w momencie przekazywania Raportu do PKA lub najpóźniej 14 dni przed terminem wizytacji zespołu oceniającego (w takiej sytuacji prosimy bezpośrednio o przesłanie linku do sekretarza zespołu oceniającego).

4. Czy raport samooceny powinien być zrobiony i umieszczony na stronie internetowej zanim PKA wyznaczy termin kontroli, czy dopiero po wyznaczeniu kontroli?

Jak wyżej. Przypominamy, że PKA nie prowadzi kontroli, tylko oceny. Informacje o przygotowaniu raportu samooceny będzie zawierać pismo do uczelni informujące je o wyznaczeniu kierunku do wizytacji.

5. Czy link do raportu samooceny musi prowadzić do pliku czy może odnosić się do podstrony, gdzie zamieszczane są wszystkie raporty i uchwały uczelni? W jaki sposób można wskazać w raporcie link do strony z plikiem jeżeli plik może być zamieszczony na stronie dopiero po jego podpisaniu przez władze uczelni.

Pytanie jest niezrozumiałe. Uczelnia ma obowiązek zamieścić na stronie podmiotowej treść raportu samooceny, w taki sposób aby umożliwić zapoznanie się z jego treścią przez nieograniczony krąg osób. Techniczne szczegóły publikacji leżą w gestii uczelni.

6. Czy raport samooceny publikujemy łącznie z załącznikami?

Obowiązek publikacji dotyczy jedynie raportu samooceny. Załączniki do raportu samooceny mogą zwierać dane osobowe, które nie powinny być publikowane.

7. Czy jest możliwość, aby w przyszłości raport był przesyłany elektronicznie (w formie Epuap lub w chmurze), a nie na płytach?

8. Czy PKA ma w planie opracowanie generatora raportu samooceny na wzór projektów współfinansowanych ze środków UE? W znacznym stopniu ułatwiłoby to pracę nad przygotowaniem raportu. Jednocześnie wszystkie raporty byłyby wystandaryzowane. Ponadto wydaje mi się, że dobrym rozwiązaniem byłoby utworzenie katalogu w sharepoint już na etapie opracowania raportu samooceny, aby załączniki do raportu umieszczać już na platformie. Aktualnie nagrywanie na płytach CD nie jest jeszcze dużym problemem, ale w perspektywie problem ten będzie narastał.

Dziękujemy za sugestię jako Polska Komisja Akredytacyjna rozważy ją po wdrożeniu EZD. Zwracamy uwagę, że obecnie obowiązuje określony wzór raportu samooceny.

9. Jeżeli w już przygotowanym i przesłanym do PKA raporcie samooceny niektóre zamieszczone linki w opisie prowadzą do stron internetowych, na których zamieszczono poszczególne dokumenty, a nie do samych dokumentów to czy istnieje możliwość tego poprawy po sprawdzeniu przez członków PKA?

Linki powinny prowadzić bezpośrednio do dokumentów. W wersji wydrukowanej dokumenty wskazane w raporcie samooceny powinny być załączone.

10. Czy w Raporcie lepiej zamieszczać odnośniki do strony internetowej Wydziału np. jeśli chodzi o dokumenty systemu jakości, czy raczej dokumenty powinny być w plikach jako załączniki?

PKA nie narzuca formy udostępniania dokumentów. Jednakże, praca zespołu oceniającego jest efektywniejsza, jeżeli właściwe dokumenty zostaną zamieszczone w sharepoint.

11. Kryteria sformułowane w raporcie samooceny są mało precyzyjne i pewne kwestie powtarzają się albo budzą wątpliwości dotyczące interpretacji. Czy jest możliwość skonkretyzowania oczekiwań PKA, celem przekazania odpowiedniej i poprawnej informacji? (tym bardziej, że raport ma ograniczenie w liczbie znaków)

Nie, ponieważ PKA nie może ingerować w autonomię Uczelni. Wzory oraz wytyczne do przygotowania raportu samooceny zostały opublikowane na stronie internetowej PKA pod niniejszym linkiem: https://www.pka.edu.pl/dla-uczelni/wzory-raportow-samooceny/. W przypadku wątpliwości dotyczących sposobu przekazania raportu samooceny, w celu uzyskania dodatkowych informacji, należy skontaktować się z sekretarzem zespołu działającego w ramach dziedziny nauki lub sztuki, właściwym z punktu widzenia dyscypliny/dyscyplin, do której/do których przyporządkowany został kierunek studiów. Dane kontaktowe zostały opublikowane na stronie internetowej PKA pod niniejszym linkiem: https://pka.edu.pl/kontakt/.

12. W zaleceniach ogólnych dla Raportu samooceny jest wskazane, że część I nie powinna przekraczać 40 000 znaków. Czy można nieco przekroczyć te wytyczne, a jeśli tak, to o ile jest to dopuszczalne? Czy przekroczenie tej liczby wpływa na ocenę?

Wzory oraz wytyczne do przygotowania raportu samooceny zostały opublikowane na stronie internetowej PKA pod niniejszym linkiem: https://www.pka.edu.pl/dla-uczelni/wzory-raportowsamooceny/.

We wzorze raportu samooceny zawarte zostały wskazówki mówiące o tym, co warto rozważyć i do czego odnieść się w raporcie. Zwrócono w nich uwagę na te elementy, odpowiadające szczegółowym kryteriom oceny programowej i przyjętym standardom jakości, do których odniesienie się umożliwi dokonanie pełnej samooceny, a następnie przeprowadzenie rzetelnej oceny przez zespól oceniający PKA.

Wskazówek tych nie należy traktować jako obligatoryjnych dla uczelni przygotowującej raport samooceny. Uczelnia w samoocenie każdego kryterium ma prawo w pełni autonomicznie przedstawiać kluczowe czynniki uwiarygadniające jego spełnienie. Wyłącznym celem wskazówek jest pomoc w zrozumieniu istoty każdego z kryteriów, wskazanie informacji najważniejszych dla procesu oceny oraz zainspirowanie do formułowania pytań, na które warto poszukiwać odpowiedzi w procesie samooceny i opracowywania raportu, a także w celu doskonalenia jakości kształcenia na ocenianym kierunku.

Przekroczenie sugerowanego limitu znaków nie powoduje obniżenia oceny, ani też nie pominięcia treści dodatkowych.

13. Czy przy pierwszej ocenie kierunku raport samooceny powinien uwzględnić całokształt jego funkcjonowania, czy jeśli w trakcie były jakieś zmiany programowe, to raport i ocena dotyczą wyłącznie najnowszej wersji programu studiów?

W raporcie samooceny należy opisać program studiów aktualny dla pierwszego roku studiów. Zmiany, które zostały wprowadzone wcześniej można opisać w zakresie tematu doskonalenia programu.

14. Czy późny termin przekazania raportu samooceny na 10 dni przed terminem wizytacji może być powodem negatywnej oceny PKA? Czy jest szansa, aby Państwo brali pod uwagę, przy planowaniu terminów ocen PKA w danej Uczelni nie tylko kierunki z jednej dyscypliny, ale całościowo Uczelnię? Przykład Uczelnia w danym roku akademickim ma zaplanowanych 14 wizytacji, gdzie

w tym samym czasie ma do przygotowania kilka raportów i w trakcie pracy nad raportami samooceny dochodzą wizytacje PKA…. – reasumując, czasami trudno zachować terminy przygotowując kilka raportów samooceny dla różnych Zespołów, w tym samym czasie przygotowując się do wizytacji z różnymi Zespołami i realizować zadania bieżące wynikające z funkcjonowania Uczelni.

Obowiązek sporządzenia raportu samooceny został przewidziany w Statucie PKA, który ma charakter aktu prawa wewnętrznego i nie wynika z przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 z późn. zm.). Z tego powodu brak sporządzenia raportu samooceny nie wstrzymuje możliwości przeprowadzenia oceny programowej danych studiów. Sam raport samooceny jest cennym, aczkolwiek nie jedynym źródłem informacji dla PKA. Raport samooceny ma więc charakter dokumentu prywatnego złożonego przez stronę postępowania oceniającego (uczelnię).

Jednocześnie pragniemy poinformować, że zgodnie z załącznikiem nr 3 do statutu PKA Prezydium PKA wydaje ocenę negatywną, jeżeli: uczelnia uniemożliwia lub utrudnia przeprowadzenie oceny programowej. Zachodzi to m.in. w przypadku uniemożliwienia dostępu do dokumentów, które zgodnie z wzorem raportu samooceny ustalonym przez Prezydium powinny być przedstawione do wglądu w trakcie wizytacji.

Późny termin przekazania raportu samooceny nie jest samodzielną przesłanką do wydania oceny negatywnej. Brak przekazania informacji w terminie utrudnia jednak prace zespołów oceniających i przez to powoduje, że w czasie wizytacji konieczne jest udzielania odpowiedzi na większą liczbę pytań.

15. Czy Raporty samooceny przygotowywane do poprzednich wizytacji PKA (np. w 2023 r.) też mają być dostępne publicznie przez cały okres, na który przyznano akredytację - czy też to dotyczy obecnie przygotowywanych raportów?

Link powinien pozostać aktywny przez cały okres obowiązywania oceny.

16. Kiedy dokładniej powinien być ze strony uczelni wyznaczony koordynator ds. przeprowadzenia oceny? Już po ustaleniu daty wizytacji czy od razu po przesłaniu raportu samooceny? I w jakim trybie informacja o tym powinna być przekazana do PKA?

Terminy obiegu dokumentacji wynikają wprost ze Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej oraz procedury postępowania oceniającego opublikowanej na stronie internetowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej pod niniejszym linkiem.

Termin wyznaczenia koordynatora wizytacji nie jest uregulowany przez przepisy statutu. Uczelnie mają dowolność wskazania takiego momentu. Wydaje się jednak, że najlepszym momentem na przekazanie takiej informacje jest moment przekazania raportu samooceny.

17. Raport samooceny do PKA przekazywany jest zdecydowanie wcześniej niż 14 dni przed wyznaczonym terminem wizytacji, dlatego czasami trudno będzie w piśmie przewodnim przekazać link do zamieszczonego raportu samooceny, a nie link do miejsca w którym raport samooceny zostanie zamieszczony. Procedura PKA, zobowiązuje Uczelnię do opublikowania RS w terminie 14 dni przed wizytacją, jest raczej „martwa" i sprzeczna z założeniami.

Jeśli raport samooceny w wersji papierowej został przesłany do PKA, tym samym istnieje możliwość umieszczanie raportu w dostępie publicznym i podania linku.

18. Jak duży powinien być zespół przygotowujący raport samooceny?

Uczelnie muszą rozstrzygać to zagadnienie w ramach własnej autonomii.

19. Czy przy anglojęzycznych kierunkach prowadzonych w Polsce raport samooceny powinien być przygotowany w jęz. polskim?

Postępowanie oceniające prowadzone przez Polską Komisję Akredytacyjną odbywa się w języku polskim, dlatego raport samooceny powinien być przygotowany i dostarczony w tym właśnie języku. Jednocześnie, w przypadku kierunków prowadzonych w języku obcym, dokumentacja dotycząca programu studiów, a także innych elementów dotyczących procesu kształcenia powinna być sporządzona w języku prowadzenia zajęć.

Jedynie w przypadku oceny programowej ex ante studiów wspólnych (art. 60 ust. 1 ustawy) ocenę realizujemy w języku angielskim.

10. Czy Zalecenia dotyczące kryterium np. 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy) należy wypełnić, jeśli poprzednio oceniany był profil praktyczny a teraz będzie ogólnoakademicki?

Zgodnie z ustawą Prawo o nauce i szkolnictwie wyższym studia są prowadzone na określonym kierunku, poziomie oraz profilu kształcenia. Zatem „zmiana" profilu kształcenia jest *de facto* utworzeniem nowych studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia, które obywa się w myśl art. 53 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 z późn. zm.). Wszelkie szczegółowe wątpliwości zawsze warto wyjaśnić z sekretarzem zespołu dziedzinowego: https://www.pka.edu.pl/biuro-pka/ .

11. Zafrasowała mnie tematyka odpowiadania na zalecenia na raport PKA, trochę się w tym momencie pogubiłam.

Zgodnie z wytycznymi oraz wzorem raportu samooceny ustalonymi przez Prezydium PKA w przypadku, gdy poprzednia uchwała Prezydium PKA w sprawie oceny programowej zawierała zalecenia, należy wskazać te zalecenia, a także zamieścić opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym.

12. **Czy w przypadku ponownej wizytacji i oceny realizacji wcześniejszych zaleceń należy sporządzić pełny raport samooceny czy raport skrócony (na stronie www PKA jedynie w dokumentach archiwalnych znajduje się wzór raportu z realizacji zaleceń)?**

Zgodnie z aktualnym stanem prawnym, każda ocena prowadzona przez Polską Komisję Akredytacyjną jest oceną całego kierunku studiów, a nie jedynie sprawdzeniem realizacji zaleceń sformułowanych podczas poprzednich wizytacji. W przypadku oceny realizowanej po ocenie pozytywnej ze skróconym okresem obowiązywania, oceniana jest również realizacja wcześniejszych zaleceń. Jeśli zalecenia nie zostaną zrealizowane, zespół oceniający automatycznie uzna całe kryterium, z którym dane zalecenie było związane, za niespełnione.

Niemniej jednak, nawet w przypadku pozytywnej realizacji zaleceń, możliwe jest sformułowanie nowych zaleceń przez zespół oceniający, jeżeli uzna on to za zasadne.

13. **Kierunek studiów został poddany ocenie programowej. W kryterium 1 zalecono zmodyfikować koncepcję kształcenia nauczycielskiego, likwidując powtarzanie efektów uczenia się właściwych dla tego kształcenia na obu poziomach studiów. Pytanie: Czy w związku z tym, wystarczającym działaniem w tym zakresie jest zmiana koncepcji kształcenia obowiązującej od nowego cyklu kształcenia, czy jednak należy zmienić również koncepcję kształcenia w cyklach już trwających, co naszym zdaniem jest niezwykle trudne do osiągnięcia, a nawet niemożliwe, gdy studenci kończą już studia lub są po realizacji najważniejszych zajęć.**

PKA nie może udzielić wiążącej odpowiedzi na to pytanie. Uczelnie muszą rozstrzygać to zagadnienie w ramach własnej autonomii. Jednocześnie zgodnie z § 7 Rozporządzenia w sprawie studiów zmiany w programach studiów mogą być wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia w sytuacji, w którym są one konieczne do usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych przez PKA.

14. **Czy raport ZO PKA stanowi przesłankę do wprowadzenia zmian w programie studiów w trakcie cyklu wypełniając przesłankę określoną w rozporządzeniu o studiach czy uchwała Prezydium PKA?**

Dokumentem kończącym proces oceny jest uchwała Prezydium PKA. Raport z wizytacji zawiera oceny przedstawione przez członków zespołu oceniającego, które nie mają charakteru ostatecznego. Uczelnia ma możliwość ustosunkowania się do treści raportu. Prezydium PKA uwzględnia w swojej ocenie zarówno stanowisko zespołu oceniającego przedstawione w raporcie z wizytacji oraz stanowisko uczelni. Z tego powodu, nieprawidłowości wskazane przez PKA uprawniające do zmiany programu studiów w trakcie cyklu kształcenia muszą być wyrażone w uchwale.

15. **Czy w stanowisku uczelni, stanowiącym odpowiedź na raport ZO PKA, można wykorzystać fragmenty oceny PKA innego kierunku?**

PKA nie może udzielić wiążącej odpowiedzi na to pytanie. Uczelnie muszą rozstrzygać to zagadnienie w ramach własnej autonomii.

16. **A jaki jest termin na wykonanie zaleceń?**

Nie można udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie, ponieważ termin realizacji zaleceń zależy od ich rodzaju. Na przykład w przypadku zaleceń zawartych w raporcie z wizytacji uczelnia może

ustosunkować się do nich już w odpowiedzi na ten raport. Natomiast realizacja zaleceń zawartych w ostatecznej uchwale dotyczącej oceny programowej jest sprawdzana podczas kolejnej oceny programowej, której termin jest określony w uchwale PKA.

17. **Zalecenia sformułowane przez ZO PKA powinny przez Uczelnię zrealizowane, a sposób realizacji - opisany w Raporcie samooceny. W Raporcie pokontrolnym ZO znajdują się również sformułowane przez członków zespołu rekomendacje. Czy w Raporcie samooceny przygotowywanym przez Uczelnię po ocenie warunkowej, Uczelnia powinna odnosić się wyłącznie do zaleceń sformułowanych w Uchwale PKA, czy też powinna wykazać realizację rekomendacji sformułowanych w Raporcie pokontrolnym?**

W raporcie samooceny należy obligatoryjnie odnieść się do zaleceń zawartych w ostatecznej Uchwale Prezydium PKA. W przypadku rekomendacji zawartych w raporcie z wizytacji Uczelnie muszą rozstrzygać to zagadnienie w ramach własnej autonomii. Dla utrzymania dialogu w procesie akredytacji, warto rozważyć udzielenie odpowiedzi również na rekomendacje. Realizacja rekomendacji może zostać uwzględniona przy ocenie funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia.

18. **W jakim przypadku uczelnia może otrzymać ocenę warunkową, ale skróconą do jednego roku?**

Prezydium PKA w aktualnym stanie prawnym nie wydaje oceny warunkowej. Wskazuje natomiast kiedy powinna nastąpić kolejna ocena programowa. W przypadku oceny pozytywnej przyznawana jest ona na okres 6 lat. W przypadku skróconego okresu kolejna wizytacja obywa się nie później niż po upływie 3 lat od czasu ostatniej oceny.

19. **Uprzejmie proszę o odpowiedź na pytanie, czy jeżeli w ramach danego kryterium w raporcie zespołu oceniającego kierunek uzyskał ocenę "spełnione", to w uchwale PKA może być ono zmienione na "nie spełnione"? Problem polega na tym, że Uczelnia z założenia nie odnosi się do tego kryterium w swym stanowisku, gdy zakłada, że ocena PKA jest pozytywna (nie ma do tego kryterium przedstawionych żadnych zaleceń). Gdyby od razu PKA przedstawiła "prawidłową" ocenę Uczelnia mogłaby ustosunkować się do niej. Czy taka praktyka jest zgodna z zasadami transparentności i rzetelności procesu oceny jakości kształcenia? Czy to jest zgodne z ESG? Stabilność oceny w ramach kryteriów byłoby w lepszym stopniu realizacją celu PKA jakim jest doradztwo w zakresie doskonalenia.**

Ocena programowa jest wynikiem wieloetapowego procesu, w którym raport zespołu oceniającego stanowi jeden z elementów szerszej procedury. Po etapie wizytacji i opracowania raportu przez zespół oceniający, ocena jest analizowana i omawiana w gronie zespołu dziedzinowego odpowiedzialnego za daną dyscyplinę, a następnie trafia pod obrady Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

W toku tych dyskusji może dojść do zmiany oceny cząstkowej – także z „spełnione” na „nie spełnione” – jeżeli uzasadniają to argumenty merytoryczne, doświadczenia z innych ocen lub konieczność ujednolicenia rozstrzygnięć PKA wobec stosowanych w uczelniach rozwiązań. Takie podejście ma na celu zapewnienie spójności i porównywalności ocen w skali całego systemu szkolnictwa wyższego.

Jednocześnie PKA dokłada starań, aby zachować transparentność i rzetelność całego procesu. Wszelkie zmiany ocen w stosunku do propozycji zawartych w raporcie zespołu powinny być jasno uzasadnione. Choć uczelnia nie odnosi się w stanowisku do kryteriów ocenionych pozytywnie w raporcie z wizytacji, może skorzystać z trybu odwoławczego, jeśli ostateczna ocena ujęta w uchwale budzi zastrzeżenia.

20. **Niedawno odwiedziła nas PKA, a w niedalekiej przyszłości oczekujemy kolejnej wizyty. Członkowie Komisji zwrócili nam uwagę, że posługujemy się starą nomenklaturą i np. używamy**

słowa „przedmiot", podczas gdy Ustawa mówi o „zajęciach" bądź „grupie zajęć". Między innymi dotyczyło to naszej „Karty Przedmiotu", czyli karty ECTS/ Sylabusa. Czy powinniśmy to zmienić? Czy to już nie jest swoista nadgorliwość? A jeśli tak, to czy powinniśmy zastąpić określenie "przedmiot" we wszystkich dokumentach Uczelni (np. „powtarzanie przedmiotu")?

Tak, warto wprowadzić zmianę terminologii i zastąpić określenie „przedmiot" terminem „zajęcia" lub „grupa zajęć", zgodnie z aktualnym brzmieniem ustawy. Polska Komisja Akredytacyjna bardzo często zwraca uwagę na spójność dokumentacji z przepisami prawa, a używanie nieaktualnej nomenklatury może być interpretowane jako niedostosowanie uczelni do obowiązujących regulacji.

21. **Czy wydłużony zostanie czas na przesyłanie stanowiska uczelni? ZO PKA oczekują wdrożenia działań naprawczych po przesłaniu raportu, czyli w przypadku zaleceń dot. konstrukcji programu w przeciągu 3 tygodni uczelnia powinna przygotować i uchwalić nowy program. Tak gruntowna zmiana nie może być przeprowadzana w tak krótkim okresie.**

Zgodnie z obowiązującą procedurą uczelnia może zwrócić się do Polskiej Komisji Akredytacyjnej z wnioskiem o przedłużenie terminu na przekazanie stanowiska wobec raportu oceny – maksymalnie o trzy tygodnie. Warto jednak podkreślić, że w sytuacjach, gdy PKA formułuje konkretne zalecenia i wydaje ocenę warunkową na okres dwóch lat, intencją Komisji jest właśnie umożliwienie uczelniom wprowadzenia niezbędnych zmian w dłuższej perspektywie czasowej. Taki okres ma służyć nie doraźnym korektom, lecz rzeczywistemu wdrożeniu działań naprawczych i doskonalących, w tym np. modyfikacji programu studiów czy przebudowie mechanizmów zapewniania jakości kształcenia. Tym samym trzytygodniowy termin na złożenie stanowiska wobec raportu nie jest czasem na przeprowadzenie zmian, lecz na przedstawienie planu ich wdrożenia oraz odniesienie się do uwag zawartych w raporcie zespołu oceniającego.

22. **Czy PKA obowiązuje zakaz reformationis in peius, czyli zakaz orzekania na niekorzyść strony odwołującej się?**

PKA jest instytucją ekspercką, a jej uchwały mają charakter opinii i ocen, a nie decyzji administracyjnych. Oznacza to, że w działalności PKA nie stosuje się zasad właściwych dla postępowania administracyjnego. Celem rozpatrzenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie jest rozstrzyganie sporu stron, lecz ponowna, całościowa analiza materiału dotyczącego postępowania oceniającego lub opiniodawczego i ustaleń dokonanych w toku tych procedur.

23. **Czy skoro uczelnia niepubliczna świadczy usługi edukacyjne na poziomie szkolnictwa wyższego odpłatnie (nie obciążając budżetu państwa), to czy jest zobowiązana do selektywnego doboru kandydatów na studia? Innymi słowy, czy może zostać uznana za prawidłowo zorganizowaną rekrutacja oparta o kolejność zgłoszeń, przy jednoczesnym określeniu proporcjonalnego do potencjału uczelni limitu rekrutacyjnego?**

Z perspektywy jakości kształcenia zasadnicze znaczenie ma to, aby kandydaci przyjęci na studia, w szczególności na II poziom studiów, byli w stanie osiągnąć zakładane efekty uczenia przypisane do odpowiedniego poziomu PRK (przykładowo, w przypadku studiów II stopnia do 7 poziomu PRK). PKA nie przesądza modeli rekrutacji ani nie rozstrzyga, które rozwiązania formalne są „właściwe" lub „niewłaściwe" same w sobie. Jednocześnie należy podkreślić, że kryterium terminu przyjęcia –

rozumiane jako kolejność zgłoszeń – nie ma charakteru jakościowego. O jakości kształcenia nie decyduje bowiem moment zgłoszenia kandydata, lecz odpowiedzialne zarządzanie limitem przyjęć oraz dostosowanie skali rekrutacji do rzeczywistych możliwości uczelni, a także przygotowania kandydata do konkretnych studiów. Tym samym z punktu widzenia PKA kluczowe jest nie „jak szybko", lecz „na ile odpowiedzialnie" prowadzona jest rekrutacja – tak, aby nie podważała jakości kształcenia.

1. **Czy hospitacja może odbyć się online już po wyjeździe komisji?**

Nie, ponieważ zgodnie z procedurą postępowania oceniającego w sprawie oceny programowej przeprowadzanej stacjonarnie z wykorzystaniem narzędzi komunikowania na odległość hospitacje zajęć dydaktycznych są integralną częścią wizytacji ocenianego kierunku.

2. **W prezentacji wskazano, że jeżeli uczelnia nie umożliwi przeprowadzenia hospitacji to może to zostać zinterpretowane jako uniemożliwienie przeprowadzenia wizytacji i w konsekwencji ocenę negatywną. A jeżeli termin wizytacji został wyznaczony na weekend a kierunek prowadzony jest tylko stacjonarnie?**

W terminie wizytacji zespołu oceniającego muszą się odbywać zajęcia. W przypadku, gdy termin wizytacji uniemożliwia przeprowadzenie hospitacji zajęć w wyznaczonym terminie należy o tym fakcie niezwłocznie zawiadomić Biuro Polskiej Komisji Akredytacyjnej, a w szczególności sekretarza zespołu dziedzinowego, w ramach którego prowadzone jest postępowanie oceniające.

1. **Jak długo należy przechowywać pracę studentów z poszczególnych przedmiotów?**

Zgodnie z treścią załącznika 2, część II ust. 1 do wzoru raportu samooceny, uczelnia powinna przygotować do wglądu podczas wizytacji m.in. wskazane przez zespół oceniający prace egzaminacyjne, pisemne prace etapowe, projekty zrealizowane przez studentów, prace artystyczne z zajęć kierunkowych (z ostatnich dwóch semestrów poprzedzających wizytację).

2. **Prace etapowe są często realizowane w formie "papierowej", ale także gromadzone w formie elektronicznej (raporty, sprawozdania, opisy projektów, itp.). Czy podczas kontroli mogą byś sprawdzane wszystkie tego typu prace?**

Szczegółowe kwestie techniczno-organizacyjne dotyczące formy przekazywanej w tym zakresie dokumentacji, z uwagi na różnorodne rozwiązania wykorzystywane przez uczelnie w procesie kształcenia, powinny podlegać wzajemnym uzgodnieniom, uwzględniającym potrzeby zespołu oceniającego wynikające z procedury postępowania oceniającego z jednej strony, z drugiej zaś strony możliwości i ewentualne ograniczenia o charakterze techniczno-organizacyjnym po stronie uczelni. Terminy obiegu dokumentacji wynikają wprost ze Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej oraz procedury postępowania oceniającego.

Należy też wyjaśnić, że PKA nie przeprowadza kontroli, tylko dokonuje oceny jakości kształcenia.

3. **Dzień dobry, chciałbym się dopytać czym dokładnie jest "praca etapowa" i jakiego okresu mają one dotyczyć? Drugie pytanie: z jakiego okresu należy udostępnić prace dyplomowe do wglądu? Czy mamy przygotować WSZYSTKIE prace dyplomowe, które kiedykolwiek powstały na danym kierunku?**

Praca etapowa potwierdza uzyskanie przez studenta efektów uczenia się przypisanych do zajęć. Za pracę etapową może zostać uznane wiele form weryfikacji uzyskania tych efektów. Do najbardziej powszechnych zalicza się egzamin, kolokwium, pisemną pracę zaliczeniową, raporty, sprawozdania, dzieła. Zespół oceniający uwzględnia w procesie oceny specyfikę studiów i prosi o przedstawienie konkretnego rodzaju prac etapowych. Odnośnie terminu przechowywania odpowiedź jak powyżej.

4. **Czy dobrze zrozumiałam, że komisja wskaże jakie prace etapowe mamy udostępnić. Czy będziemy mieć czas na zamieszczenie ich w folderze, czy trzeba to zrobić przed wizytacją PKA.**

Zespół oceniający wskaże rodzaj prac etapowych, które powinny zostać udostępnione z odpowiednim wyprzedzeniem.

5. **W jaki sposób uwierzytelnić spełnienie przez studentów warunku zaliczenia przedmiotu w sytuacji, gdy jednym z kryteriów było wygłoszenie referatu/ wystąpienie zespołowe związane z jakimś zagadnieniem? Nie we wszystkich przypadkach studenci decydowali się na opracowanie prezentacji multimedialnej lub przygotowanie i skorzystanie z innych "materialnych" środków.**

Zaliczenia przeprowadzane w formie ustnej nie podlegają weryfikacji przez zespół oceniający. W przypadku wybrania przez zespół oceniający prac etapowych przedmiotu, w którym weryfikacja uzyskania efektów uczenia się następowała w formie ustanej, uczelnia powinna przekazać taką informację sekretarzowi zespołu oceniającego.

1. **Szanowny Panie Sekretarzu, czy spotkanie z otoczeniem społecznym można przeprowadzić w formie hybrydowej? Obecnie technologia daje nam takie możliwości, a trochę kłopotliwe jest proszenie interesariuszy oddalonych np. o 200 km od siedziby uczelni o przybycie na godzinne spotkanie.**

Tak. Uczelnia zainteresowana organizacją spotkania z pracodawcami online powinna zwrócić się przez Sekretarza zespołu oceniającego do Przewodniczącego zespołu o zmianę sposobu przeprowadzenia spotkania. W takim przypadku uczelnia organizuje oraz zapewnia odpowiednie narzędzia komunikowania na odległość.

2. **Czy w przypadku wizytacji Filii Uczelni możliwe jest zorganizowanie spotkania z władzami Uczelni lub osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości kształcenia w formule zdalnej?**

Tak, ale tylko w wyjątkowych sytuacjach i tylko z władzami uczelni. Prośbę wraz z uzasadnieniem o taką możliwość należy pisemnie zaadresować do Przewodniczącego zespołu oceniającego w momencie uzgadniania harmonogramu wizytacji.

3. **Jeżeli na kierunku prowadzone są studia stacjonarne i niestacjonarne, to czy w spotkaniach muszą, obligatoryjnie, brać udział również studenci studiów niestacjonarnych? Z góry dziękuję za odpowiedź.**

W spotkaniu ze studentami, Samorządem Studenckim oraz przedstawicielami studenckiego ruchu naukowego powinni uczestniczyć nie więcej niż 20 osób w tym: przedstawiciele studentów ocenianego kierunku ze wszystkich roczników, profili, poziomów i form kształcenia.

4. **Czy musi być przedstawiciel z praktyk realizowanych na kolejnych latach, skoro kształcenie odbywa się na 1-szym roku?**

W spotkaniu z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawcami oferującymi praktyki zawodowe dla studentów ocenianego kierunku – przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego (również nie więcej niż 10 osób), w tym praktykodawcy. Nie jest konieczne aby na spotkaniu był obecny przedstawiciel każdego podmiotu oferującego studentom możliwość realizacji praktyk.

5. **Jak spotkanie z zespołem przygotowującym raport samooceny może przyczynić się do jego poprawy? Czy ewentualne uwagi Komisji powinny zostać uwzględnione już w trakcie oceny?**

Celem wszystkich spotkań odbywających się w czasie wizytacji jest: Wymiana wstępnych refleksji nt. ocenianego kierunku studiów po lekturze raportu samooceny i zapoznaniu się z dokumentami dodatkowymi przesłanymi przed wizytacją, czy szczegółowe omówienie kryteriów oceny, a także sformułowanie dalszych pytań i wątpliwości w odniesieniu do spełnienia standardów jakości kształcenia.

6. **Czy w spotkaniu z komisją PKA może uczestniczyć więcej niż 20 nauczycieli zaangażowanych w prowadzenie zajęć na ocenianym kierunku studiów?**

W spotkaniu z komisją PKA co do zasady uczestniczy grupa reprezentatywna nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku, zwykle nie więcej niż 20 osób. Jednak wszelkie ustalenia dotyczące liczby uczestników oraz składu spotkania powinny zostać poczynione z sekretarzem zespołu oceniającego przed wizytacją, tak aby przebieg spotkania był zgodny z przyjętą organizacją oceny i zapewniał merytoryczną reprezentatywność kierunku.

7. **Czy ewentualne uwagi Komisji powinny zostać uwzględnione już w trakcie oceny?**

Nie możemy udzielić odpowiedzi na to pytanie, gdyż zależy to od rodzaju uwag zespołu oceniającego.

8. **Czy podejmując ZO jesteśmy zobowiązaniu do pokrycie kosztów transportu z hotelu do uczelni? Czy delegacje ZO nie obejmują tego wydatku?**

Uczelnie nie są zobowiązane do zapewniania transportu członków Zespołów Oceniających z hotelu do uczelni/z uczelni do hotelu. Zespoły Oceniające mogą skorzystać z uprzejmości uczelni - jeśli taka propozycja zostanie sformułowana przez przedstawicieli jednostki wizytowanej. Członkowie Zespołów Oceniających nie mogą nakładać na uczelnię zobowiązań tego rodzaju. Uczelnia ma wyłącznie obowiązek zapewnić odpowiednie warunki pracy na terenie uczelni, a nie poza nią.

9. **Czy uczelnia zobligowana jest pokryć koszty obiadów ZO PKA podczas wizytacji?**

Uczelnie nie są zobowiązane do pokrywania kosztów posiłków dla Zespołów Oceniających w czasie wizytacji oraz nie są zobowiązane do organizowania posiłków Uczelnia ma wyłącznie obowiązek zapewnić odpowiednie warunki pracy na terenie uczelni.

10. Czy można prosić, by spotkania z pracodawcami nie odbywały się w piątkowe popołudnia i weekendy? Przedstawiciele otoczenia zewnętrznego pracują od poniedziałku do piątku.

Każdorazowo harmonogram wizytacji zostaje ustalany indywidualnie ze współpracy Koordynatora wizytacji po stronie uczelni oraz Sekretarza Zespołu Oceniającego.

11. Czy wizytacja jest możliwa w tygodniu? inne dni niż piątek-sobota

Tak. Należy przy tym zaznaczyć, że w terminie wizytacji zespołu oceniającego muszą się odbywać zajęcia.

12. Jakie są wytyczne dotyczące zapewnienia odpowiednich warunków pracy zespołu oceniającego?

Uczelnia, która przyjmuje zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej, zobowiązana jest do zapewnienia odpowiednich warunków organizacyjnych i technicznych, które umożliwiają sprawne i rzetelne przeprowadzenie oceny. Wytyczne w tym zakresie obejmują m.in.: pomieszczenie do pracy zespołu – uczelnia powinna udostępnić zespołowi oceniającemu odrębne, ciche i komfortowe pomieszczenie, w którym członkowie zespołu mogą pracować w trakcie wizytacji, analizować dokumentację i omawiać ustalenia, a także zespołowi pełny dostęp do wymaganej dokumentacji, zarówno w formie elektronicznej, jak i papierowej (jeśli dotyczy). Jeżeli spotkanie z pracodawcami będzie odbywać się w sposób zdalny uczelnia powinna zapewnia narzędzia do komunikacji na odległość. Ważne jest to, aby uczelnia umożliwiła zespołowi przeprowadzenie zaplanowanych spotkań (z władzami, kadrą, studentami, absolwentami, interesariuszami zewnętrznymi) w sposób niezakłócony i poufny – bez udziału osób trzecich, które mogłyby wpłynąć na wypowiedzi uczestników.

13. Czy dla celów wewnętrznych uczelni można nagrać przebieg oceny programowej (audio)?

Nie, nie przewiduje się możliwości nagrywania przebiegu oceny programowej – także w formie audio – nawet dla celów wewnętrznych uczelni. Spotkania zespołu oceniającego z przedstawicielami uczelni mają charakter merytorycznych i otwartych rozmów, podczas których oczekuje się szczerych, swobodnych wypowiedzi uczestników.

Nagrywanie mogłoby wprowadzać element presji i ograniczać autentyczność wypowiedzi, a także rodzić obawy o ewentualne konsekwencje dla osób uczestniczących w spotkaniu. Dlatego dla zachowania atmosfery zaufania i pełnej otwartości dialogu rejestracja przebiegu wizytacji nie jest dopuszczalna.

1. **Czy można skorzystać np. z wzorowo działającej Komisji ds. wew. oceny jakości kształcenia Chodzi o treść zarządzenia i procedury. Jeśli tak to poproszę o pomoc ewentualnie wskazówkę.**

Polska Komisja Akredytacyjna wyrażając dbałość o jak najwyższą jakość kształcenia, w trakcie przeprowadzania oceny programowej poszukuje m.in.: takich rozwiązań wprowadzonych przez uczelnię, które właściwie opisane mogą stanowić wzorzec i punkt odniesienia dla rozwijania oraz wdrażania podobnych rozwiązań przez inne uczelnie. Dobrymi praktykami są działania, które zawierają w sobie pewien potencjał innowacji, przy czym są trwałe oraz powtarzalne. Troską Komisji jest to, by jej opinie i oceny, a także zalecenia i rekomendacje pozostawiały szerokie pole dla autonomicznych inicjatyw promujących innowacyjność procesu dydaktycznego oraz wysoką kulturę jakości kształcenia. Zachęcamy do zapoznania się z raportem Rady Programowej PKA, w której przeanalizowano wszystkie dobre praktyki zidentyfikowane przez zespoły oceniające PKA w ostatnich latach: https://pka.edu.pl/2024/02/01/raport-z-badan-rada-programowa-pka/.

2. **Czy dostępne są modele i konkretne przykłady umożliwiające prawidłowe formułowanie efektów uczenia się?**

Polska Komisja Akredytacyjna upublicznia rozwiązania, które uznaje za dobre praktyki w zakresie formułowania efektów uczenia się. Niemniej jednak, PKA nie ingeruje w autonomię uczelni, dlatego zachęcamy do zapoznania się z tymi dobrymi praktykami, jednocześnie nie obligując Uczelni do wdrażania konkretnych rozwiązań na kierunkach. Uczelnie mają autonomię w kształtowaniu efektów uczenia się zgodnie ze swoimi potrzebami i specyfiką kierunku.

3. **Czy tylko PKA wychodzi z inicjatywą Certyfikatu Doskonałości czy można samemu aplikować/sugerować jako uczelnia**

Tak, Polska Komisja Akredytacyjna chciałaby, aby Uczelnie mogły aplikować o przyznanie Certyfikatu. Obecnie prowadzimy prace mające na celu zmianę Statutu PKA w tym aspekcie.

1. **Czy wszystkie pozycje z literatury obowiązkowej rekomendowane w sylabusach muszą być dostępne w bibliotece?**

Tak.

2. **Czy komisja na wizytacjach prosi do wglądu teczki wykładowców?**

Zgodnie z treścią załącznika 2, część I ust. 4 do wzoru raportu samooceny uczelnia dołącza charakterystykę nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia lub grupy zajęć wykazane w tabeli 4, tabeli 5 (jeśli dotyczy ocenianego kierunku) oraz opiekunów prac dyplomowych (jeśli dotyczy ocenianego kierunku), a w przypadku kierunku lekarskiego także nauczycieli akademickich oraz inne osoby prowadzące zajęcia z zakresu nauk klinicznych, sporządzoną wg załączonego wzoru. załącznika 2, część II zawiera wykaz wszystkich materiałów, które należy przygotować do wglądu podczas wizytacji, w tym dodatkowe wskazane przez zespół oceniający PKA, po zapoznaniu się zespołu z raportem samooceny. Zespół oceniający nie prowadzi działań kontrolnych, stąd nie przegląda teczek akt osobowych osób zatrudnianych przez Uczelnię

3. **Czy wynik ostatniej akredytacji (z 2021 roku) powinien być upubliczniony aż do czasu następnej wizyty PKA?**

Tak

4. **Zwracam się z uprzejmą prośbą o informację w zakresie prawidłowego sposobu prezencji kierunkowych efektów uczenia się dla kierunku Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna**

   Zgodnie z obowiązującymi przepisami, efekty uczenia się powinny być zgodne z:

   - **Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6–8 Polskiej Ramy Kwalifikacji,**
   - **Rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.**

   W związku z powyższym, uprzejmie proszę o doprecyzowanie:

   - **Czy tabela kierunkowych efektów uczenia się powinna zawierać kolumny odnoszące się do:**
   - **charakterystyk I stopnia PRK,**
   - **charakterystyk II stopnia PRK,**
   - **oraz do standardu kształcenia nauczycieli (rozporządzenie z 2024 r.)?**

- **Jakie jest aktualnie zalecane podejście do wykazywania realizacji efektów uczenia się zgodnie ze standardem kształcenia nauczycieli w sylabusach przedmiotowych (np. poprzez przypisanie do poszczególnych efektów, standardów ich numerację czy też skróty)?**

Polska Komisja Akredytacyjna nie ingeruje w przyjętą przez uczelnię formę przedstawiania dokumentacji programu studiów, w tym sposobu prezentacji kierunkowych efektów uczenia się. Najważniejsze jest, aby dokumentacja była czytelna, spójna, zrozumiała i zgodna z obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności z rozporządzeniami określającymi charakterystyki efektów uczenia się oraz standardy kształcenia nauczycieli.

Forma tabeli czy sposób oznaczania powiązań między efektami kierunkowymi a standardami kształcenia pozostaje więc w gestii uczelni – PKA ocenia zgodność merytoryczną i przejrzystość przedstawionych informacji, a nie ich techniczne opracowanie.

W przypadku kierunku *Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna*, a także innych kierunków standaryzowanych minister właściwy określił nie tylko efekty uczenia się dla całego kierunku, ale również szczegółowe efekty uczenia się dla poszczególnych grup zajęć i zajęć. Standardy te muszą być spójne z Polską Ramą Kwalifikacji, zapewniając porównywalność kwalifikacji w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego. Z tego względu ustawodawca zadbał o to, aby standardy mieściły się w ramach PRK, a zadaniem uczelni jest ich właściwe wypełnienie i realizacja, w granicach przewidzianych przepisami.

5. **Zadam od razu bardzo konkretne pytanie. Czy wypełniając tabelkę charakterystyk nauczycieli akademickich uwzględniamy 1) pracowników innych wydziałów (czyli nie zatrudnionych w jednostce prowadzącej wizytowany kierunek) oraz 2) doktorantów.**

W tabeli dotyczącej charakterystyk nauczycieli akademickich należy uwzględnić wszystkie osoby prowadzące zajęcia na ocenianym kierunku, niezależnie od miejsca ich zatrudnienia.

6. **W raporcie samooceny warto uzupełnić informacje dot. uzupełnianiu tabel zamieszczonych w załączniku zawierające bardziej szczegółowe wytyczne, np. w przypadku akredytacji IV kwartału, dla których wyznaczono termin przesłania raportu na wrzesień nie jest możliwe wprowadzenie danych za rok akredytowany.**

Polska Komisja Akredytacyjna prosi o wprowadzanie danych odnoszących się do danego roku akademickiego objętego oceną – zakres i rodzaj informacji wymaganych w raporcie samooceny są precyzyjnie określone przez Komisję. Niektóre wskaźniki – np. liczba studentów czy szczegółowe dane dotyczące planu zajęć – mogą oczywiście ulec doprecyzowaniu w trakcie wizytacji, w odpowiedzi na pytania zespołu oceniającego lub poprzez ustalenia z sekretarzem zespołu oceniającego.

7. **Czy na kierunkach, na których obowiązują standardy (ratownictwo medyczne, pielęgniarstwo) efekty uczenia się szczegółowe muszą być wpisane literalnie do opisów przedmiotów (sylabusów) czy należy opracować własne przedmiotowe efekty uczenia się z odniesieniem do efektów szczegółowych? Czy jest jakieś konkretne opracowanie odpowiadające na to pytanie?**

Na kierunkach regulowanych objętych standardem kształcenia (m.in. pielęgniarstwo, ratownictwo medyczne) obowiązek dotyczy przede wszystkim tego, aby program studiów obejmował komplet ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się wskazanych w standardzie oraz żeby dało się je jednoznacznie przypisać do konkretnych zajęć i zweryfikować.

W praktyce oznacza to, że w sylabusach nie ma potrzeby konstruowania „nowych” efektów uczenia się dla zajęć równoległych do standardu. Najbezpieczniejsze i najczytelniejsze rozwiązanie to wpisywanie w sylabusie efektów ze standardu (z zachowaniem ich numerów/kodów), a jeśli efekt realizowany jest na kilku przedmiotach – przypisanie tego samego efektu (tego samego kodu) do różnych zajęć z ewentualnym krótkim doprecyzowaniem zakresu (np. „w chorobach wewnętrznych / pediatrycznych”), bez zmiany sensu efektu.

8. **Posługuje się Pan terminami "przedmiot", "specjalność" - w ustawie się nie pojawiają one a poprzednie webinaria wskazywały na przejście w Uczelni na terminologię zajęcia, grupy zajęć, zakresy kształcenia. Na ile rygorystycznie będzie to weryfikowane**

W dokumentacji (program studiów, sylabusy, opisy realizacji efektów) należy konsekwentnie stosować terminologię zgodną z przepisami i przyjętą w ustawie („zajęcia”, „grupy zajęć”, „zakresy kształcenia”), bo ona jest podstawą oceny formalnej. W zależności od rangi dokumentu i kontekstu użycia niekonsekwentne nazewnictwo może zostać wskazane w uwagach i stać się podstawą rekomendacji lub zaleceń. W wypowiedziach ustnych dopuszczalne są skróty myślowe (np. „przedmiot”).

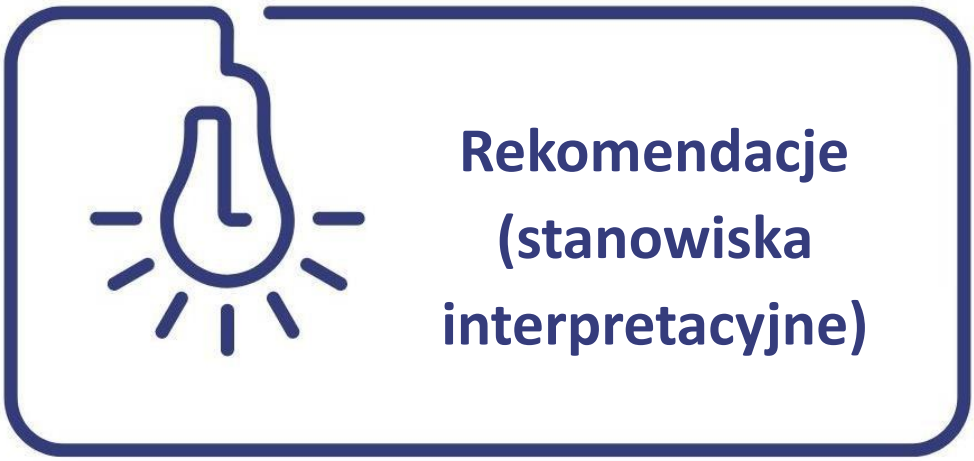

1. **Czy stanowiska PKA należy traktować jako "filozofię" (kierunek myślenia PKA) czy wykładnię, bezwzględnie obowiązującą w Uczelni i czy w przypadku odmiennej interpretacji będzie to zalecenie czy rekomendacja?**

Polska Komisja Akredytacyjna przedstawia prawnie niewiążące stanowiska interpretacyjne, które są formą upowszechniania dobrych praktyk w zakresie rozumienia norm prawa powszechnie obowiązującego dotyczących spraw z zakresu działalności Komisji (za Statutem PKA).

2. **Interesują mnie różnice w tworzeniu zgodnie z Rozporządzeniem 2024 studiów stacjonarnych uzupełniających i niestacjonarnych kierunek Ratownictwo Medyczne.**

Uczelnie muszą rozstrzygać to zagadnienie w ramach własnej autonomii.

3. **Czy PKA przewiduje organizację szkoleń o charakterze merytorycznych dot. konstruowania programów, podczas których omawiane będą kwestie, które ZO PKA wskazuje jako zalecenia i rekomendacje?**

Polska Komisja Akredytacyjna dostrzega potrzebę wymiany doświadczeń i upowszechniania dobrych praktyk w zakresie jakości kształcenia. W związku z tym PKA planuje organizację szkoleń i spotkań o charakterze informacyjnym i merytorycznym, podobnie jak miało to miejsce wcześniej – np. przy omawianiu ocen negatywnych. Polska Komisja Akredytacyjna przedstawia również prawnie niewiążące stanowiska interpretacyjne, które są formą upowszechniania dobrych praktyk w zakresie rozumienia norm prawa powszechnie obowiązującego dotyczących spraw z zakresu działalności Komisji. Jako PKA jesteśmy otwarci na wszelkie sugestie dotyczące kolejnych opracowań tego typu.

Jednocześnie należy podkreślić, że PKA szanuje autonomię uczelni i nie może prowadzić szkoleń, które w jakikolwiek sposób narzucałyby rozwiązania programowe czy modele organizacyjne. Celem takich działań będzie zatem wspieranie środowiska akademickiego w interpretacji standardów jakości oraz wymiana doświadczeń, a nie wskazywanie jedynego właściwego sposobu postępowania.

Materiały z ostatnich webinariów dostępne są tutaj: https://pka.edu.pl/webinaria/